

3. Ξενοφών Γρύλλου Ερχιεύς

Ερωτήσεις ανοικτού τύπου

1. Η ΖΩΗ ΤΟΥ

1. Να δώσετε βασικές πληροφορίες για την καταγωγή του Ξενοφώντα και για το οικογενειακό περιβάλλον μέσα στο οποίο μεγάλωσε.
2. Σε ποια εποχή έζησε ο Ξενοφώντας; Να αναφέρετε το πιο σημαντικό για τον ίδιο γεγονός της εποχής εκείνης και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.
3. Να σημειώσετε επιγραμματικά ποιες στρατιωτικές υπηρεσίες προσέφερε (ο Ξενοφώντας) και σε ποιον.
4. Ποιο γεγονός ή ποια προσωπική επιλογή του ιστορικού τον οδήγησε σε ρήξη με την πατρίδα του την Αθήνα;
5. Με βάση τα στοιχεία της εισαγωγής του βιβλίου σας να γράψετε ένα βιογραφικό σημείωμα για τον Ξενοφώντα αναφέροντας τους σημαντικότερους, κατά την κρίση σας, σταθμούς στη ζωή του.
6. Να εξηγήσετε γιατί οι Αθηναίοι εξόρισαν τον Ξενοφώντα από την πατρίδα του (394 π. Χ.) και γιατί πολύ αργότερα (365 π. Χ.) ανακάλεσαν αυτή τους την απόφαση. Να αιτιολογήσετε και τις δυο αποφάσεις των Αθηναίων.
7. Ποιες ήταν οι σχέσεις του ιστορικού με την πόλη της Σπάρτης; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από την εισαγωγή του βιβλίου σας.
8. Ποια γεγονότα έπαιξαν κατά την κρίση σας σημαντικό ρόλο στη ζωή του Ξενοφώντα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
9. Να αναφέρετε ποια μόρφωση διέθετε ο Ξενοφώντας και ποιο ρόλο έπαιξε σ' αυτήν η καταγωγή του και η κοινωνική τάξη στην οποία ανήκε.

2. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ ΙΔΕΕΣ

1. Ποια ιστορικά πρόσωπα άσκησαν μεγάλη επίδραση στην προσωπικότητα και στις ιδέες του Ξενοφώντα;
2. Σε ποιες κατηγορίες κατατάσσονται τα έργα του και με ποια σειρά εκτιμούν οι μελετητές ότι γράφτηκαν;
3. Να αναφέρετε ενδεικτικά ένα ή δυο τίτλους και από τις τρεις κατηγορίες των έργων του ιστορικού (ιστορικά, σωκρατικά, διδακτικά).
4. Να αναφέρετε τρία δημοφιλή έργα του Ξενοφώντα, που χρησιμοποιήθηκαν ως διδακτικά βιβλία από την Αναγέννηση μέχρι σήμερα.
5. Να εξηγήσετε γιατί δεν είναι εύκολη η χρονολογική κατάταξη των έργων του Ξενοφώντα ούτε η διάκριση του φιλολογικού είδους στο οποίο ανήκει καθένα από αυτά.
6. Ο Ξενοφώντας είχε τη φιλοδοξία να συνεχίσει το έργο του Θουκυδίδη. Πόσο επιτυχημένη θεωρείται η προσπάθειά του από διάφορους μελετητές;
7. «Πολλά παραδείγματα ... αδικήσει» (Βλ. σχολικό βιβλίο, σ. 32): Ποια ηθική αρχή προβάλλει ο ιστορικός στο προηγούμενο απόσπασμα από τα *Ἑλληνικά* του και ποια σημασία της αποδίδει για την τροπή και την εξέλιξη των ιστορικών γεγονότων;
8. Ποιο χαρακτηρισμό απέδωσαν στον Ξενοφώντα οι θαυμαστές του έργου του στη ρωμαϊκή εποχή και γιατί;

3. Ο ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (431 - 404 π.Χ.)

1. Ποια ήταν τα αίτια και οι αφορμές του πολέμου;
2. Γιατί το σύνθημα με το οποίο οι Λακεδαιμόνιοι ξεκίνησαν τον πόλεμο «*τοὺς Ἑλληνας αὐτονόμους ἀφιέναι*» βρήκε απήχηση στις ελληνικές πόλεις;
3. Να αναφέρετε ονομαστικά τις φάσεις του πελοποννησιακού πολέμου, να τις προσδιορίσετε χρονολογικά και να γράψετε επιγραμματικά τα σημαντικότερα γεγονότα σε καθεμία φάση.
4. Πότε άρχισε, πότε τελείωσε ο πελοποννησιακός πόλεμος και ποιοι ήταν οι αντίπαλοι;

5. Να αναφέρετε την πρώτη και την τελευταία πράξη του πολέμου.

**Ερωτήσεις κλειστού τύπου
ή συνδυασμός ανοικτού και κλειστού τύπου**

1. Να κατατάξετε τις ακόλουθες προτάσεις στην κατάλληλη σειρά, ώστε τα βιογραφικά στοιχεία του Ξενοφώντα να αποδίδονται σε σωστή χρονική ακολουθία:

- Εγκαταστάθηκε στον Σκιλλούντα της Ολυμπίας όπου ασχολήθηκε με το συγγραφικό του έργο.
- Συμμετείχε ως μισθοφόρος στο στράτευμα του Κύρου κατά του αδελφού του Αρταξέρξη.
- Εξορίστηκε από την πατρίδα του, την Αθήνα.
- Μεγάλωσε σε εύπορη οικογένεια στο Δήμο της Ερχιάς Αττικής.
- Αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το κτήμα του στον Σκιλλούντα και να μετακομίσει στην Κόρινθο.
- Οι Αθηναίοι του επιτρέπουν να επαναπατριστεί μετά από την άρση του ψηφίσματος για εξορία.
- Ακολούθησε τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο στη μάχη της Κορώνειας.
- Υπηρέτησε στο σώμα των ιππέων της πατρίδας του, της Αθήνας.
- Οδήγησε τους Έλληνες μισθοφόρους (τους Μυρσίους) από τα βάθη της Μ. Ασίας πίσω στην πατρίδα τους.
- Έστειλε τους γιους του Γρύλλο και Διόδωρο να υπηρετήσουν στον αθηναϊκό στρατό.

2. Α. Να σημειώσετε με Χ στο αντίστοιχο τετράγωνο, γιατί οι Αθηναίοι με ψήφισμά τους εξόρισαν τον Ξενοφώντα.

Οι Αθηναίοι τον εξόρισαν, επειδή

- αρνήθηκε να υπηρετήσει στον αθηναϊκό στρατό
- κατατάχτηκε ως μισθοφόρος στο στρατό του Κύρου στη Μ. Ασία
- ανήκε στην τάξη των ιππέων και συναναστρεφόταν με το Σωκράτη
- στη μάχη της Κορώνειας (494 π.Χ.) παρατάχτηκε με το βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαο εναντίον της πατρίδας του της Αθήνας.
- δεν επέτρεψε στους γιους του να υπηρετήσουν στον αθηναϊκό στρατό.

- B. Να αναφέρετε αν οι Αθηναίοι αναθεώρησαν ποτέ αυτή την απόφασή τους και με ποια αφορμή.
3. Να συνδέσετε με βέλη τους τίτλους των έργων του Ξενοφώντα στην Α στήλη με τις αναφορές στο περιεχόμενο που τους αντιστοιχεί στη Β στήλη. Δυο στοιχεία της Β στήλης περισσεύουν.

<i>Κύρου</i>	Εξιστόρηση των γεγονότων της περιόδου 411-362 π.Χ στην Ελλάδα και Μ. Ασία.
<i>Ἀνάβασις</i> ▶	Εγκωμιαστική βιογραφική έκθεση των αρετών του Σπαρτιάτη βασιλιά.
<i>Ἀπομνημονεύματα</i>	Προτάσεις λύσεων για την εξυγίανση των οικονομικών του κράτους των Αθηνών στα μέσα του 4ου π. Χ. αιώνα.
<i>Σωκράτους</i> ▶	Διάλογος ανάμεσα στον τύραννο των Συρακουσών και τον ποιητή Σιμωνίδα για τις διαφορές ανάμεσα στη ζωή του τυράννου και του απλού πολίτη.
<i>Ἀγησίλαος</i> ▶	Συζητήσεις και διάλογοι του μεγάλου στοχαστή και δασκάλου που προβάλλουν την ηθική του επιρροή στους γύρω του.
<i>Κύρου</i>	Η συμμετοχή δέκα χιλιάδων μισθοφόρων στην εκστρατεία του Κύρου εναντίον του αδελφού του το 401 π. Χ. και η περιπετειώδης επιστροφή τους.
<i>Παιδεία</i> ▶	Ο Σωκράτης αντικρούει την κατηγορία της αθείας και προβάλλει την ηθική του και τη σοφία του.
<i>Ἑλληνικά</i> ▶	Μυθιστορηματική βιογραφία, στην οποία ο συγγραφέας αλλάζει ιστορικά στοιχεία και επινοεί περιστατικά, για να προβάλει τις δικές του ιδέες σχετικά με την εκπαίδευση του ιδανικού ηγέτη.
<i>Ἰέρων</i> ▶	

4. Α. Να χαρακτηρίσετε με X στο αντίστοιχο τετράγωνο, ως σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες προτάσεις που αναφέρονται στη στάση του Ξενοφώντα απέναντι στα ιστορικά γεγονότα, την πίστη του σε ηθικές αξίες και σε κρίσεις για το άτομό του.

Ο Ξενοφώντας:

	Σ	Λ
α. διέθετε βαθιά φιλοσοφημένη πολιτική σκέψη	☐	☐
β. καταδίκασε την αυθαιρεσία και την ανηθικότητα της εξουσίας	☐	☐
γ. θεωρήθηκε από τους αλεξανδρινούς φιλολόγους ανώτερος από τον Ηρόδοτο και το Θουκυδίδη παρά τις προσπάθειές του έδωσε μια	☐	☐
δ. συγκεκριμένη εικόνα των πολιτικών εξελίξεων του 5ου π. Χ. αιώνα	☐	☐
ε. απέδωσε σε θεϊκή τιμωρία την ήττα των Σπαρτιατών από τους Θηβαίους στα Λεύκτρα το 371 π.Χ. και την παρακμή τους	☐	☐
στ. κέρδισε το θαυμασμό πολλών μελετητών του έργου του, οι οποίοι τον απεκάλεσαν <i>άττική μέλισσα και άττική μοῦσα</i>	☐	☐

- Β. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας σε μια πρόταση που χαρακτηρίσατε ως σωστή με βάση τα στοιχεία της εισαγωγής του βιβλίου σας.

5. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα απαιτούμενα βιογραφικά στοιχεία του Ξενοφώντα έχοντας το βιβλίο σας ανοιχτό.

Καταγόταν από την _____ και έζησε τον _____ π. Χ. αιώνα. Στα νεανικά του χρόνια έζησε τη δίνη του _____ πολέμου και υπηρέτησε και ο ίδιος την πατρίδα του ως _____. Μετά το τέλος του πολέμου συμμετείχε ως _____ στην εκστρατεία του Κύρου κατά του αδελφού του βασιλιά Αρταξέρξη του Β' στη Μ. Ασία. Στην επιστροφή γνώρισε το βασιλιά της Σπάρτης

_____ και εντυπωσιάστηκε από τις ικανότητές του. Τον ακολούθησε στη μάχη της _____ εναντίον ενός αντισπαρτιατικού συνασπισμού στον οποίο συμμετείχε και η Αθήνα. Οι Αθηναίοι μετά από αυτό τον _____. Οι Σπαρτιάτες όμως του πρόσφεραν «_____», άδεια δηλαδή παραμονής στη Σπάρτη, και ένα κτήμα κοντά στην Ολυμπία. Εκεί ασχολήθηκε με το συγγραφικό του έργο.

Τα έργα του χωρίζονται σε _____, _____ και _____.

Ο Ξενοφώντας επηρεάστηκε βαθιά από δυο μεγάλες μορφές της εποχής του, τον _____ και τον _____. Από τους προγενεστέρους του ιστορικούς θαύμαζε πολύ το _____ και είχε τη φιλοδοξία να συνεχίσει το έργο του, γι' αυτό και στο δικό του ιστορικό έργο με το γενικό όνομα «_____» εξιστορεί τα γεγονότα από το _____ μέχρι το _____ π. Χ.

Άσκηση για το σπίτι

Με βάση τα στοιχεία της εισαγωγής του βιβλίου σας να σκιαγραφήσετε την προσωπικότητα του Ξενοφώντα ως συγγραφέα και ως Αθηναίου πολίτη.